

ADOLF PIQUER VIDAL, *La identitat narrativa valenciana en el segle xx*, Edicions Institució Alfons El Magnànim-Institut Interuniversitari de Filologia Valenciana, València, 2020, 238 p., ISBN: 978-84-7822-870-6

La identitat valenciana al segle xx ha estat un tema complex i de gran producció als estudis catalans contemporanis. La posició excèntrica del País Valencià respecte a la resta del territori de parla catalana —que a més inclou territoris originàriament castellanoparlants i una forta castellanització dels nuclis urbans—, la mancança d'un entramat cultural fort com bé podíem trobar al Principat a principis de segle o les posicions reaccionàries d'alguns sector secessionistes han marcat sovint el full de ruta d'un món laberíntic. Una mirada que travessara la narrativa de producció valenciana d'aquest segle com ara la proposada per Adolf Piquer en *La identitat narrativa valenciana en el segle xx*, el volum que ací ressenyem, calia per tal d'omplir un buit tant en el camp dels estudis literaris com en el de la identitat cultural en llengua catalana. Fins al moment s'havien llegit alguns estudis parcials on predominava la categorització de les obres i on no s'insinuaven les influències estètiques, les relacions amb el context literari del moment i mancaven arguments a una anàlisi que, sovint, s'ennuegava amb una inflació terminològica d'influx francòfon. Pel que fa als autors, alguns treballs acadèmics havien incidit en la producció individual, que el llibre també recull en les seues referències bibliogràfiques. És el cas d'Artur Perucho, de Martínez Ferrando o de Josep Lozano, per exemple, treballats en tesis doctorals que l'autor cita.

El volum s'estructura en quatre capítols, els dos primers respondrien a un ordre cronològic, a una seqüenciació temporal que dialoga amb els seus respectius contextos, des de l'anàlisi de la narrativa de principis de segle, fins als seus darrers anys. D'aquesta part cal destacar que l'autor sembla haver seguit els consells de Joan Fuster quan indicava la possibilitat de revisar Morales Sanmartín com a precursor de la narrativa del xx, tot i que Piquer fa constar l'ombra

palesa de la Renaixença valenciana sobre la seua obra. En aquest sentit, el punt de vista històric resulta força interessant perquè la seua utilitat com a manual de referència per als futurs estudiosos ha fet un camí fonamental. Les revisions de les col·leccions de contes, la lectura d'obres que només apareixien referides amb el títol en alguns dels llibres d'història de la literatura, la recuperació de noms poc coneguts, suposa una reivindicació i un esforç de recerca digne d'esmentar.

El tercer i quart capítol vindrien a posar aquest trajecte literari en perspectiva: primer centrant-se als eixos temàtics amb els quals podem agrupar aquestes obres en el capítol tercer, i en segon lloc tractant dels quatre autors més prolífics i importants de la nostra literatura en el quart: Joan Francesc Mira, Ferran Torrent, Isabel-Clara Simó i Josep Lozano. Hi observem la pretensió de fer una valoració de com ha evolucionat temàticament la nostra narrativa i com s'ha deixat arrossegar pels temps que corrien en cada cas. A més, en estudiar els quatre autors referits sembla donar un senyal ben clar de quins seran, possiblement, aquells que passaran a ocupar un lloc en la memòria col·lectiva dels valencians del futur; si és que arribem a tindre una memòria cultural d'ací a uns anys.

El cinquè i darrer capítol ens proposa fer una reflexió al voltant de com s'ha desenvolupat aquesta narrativa amb el seu context social, quines fites i innovacions ha aconseguit o què podem en esperar en el futur. Aquesta és la part més assagística del treball, sembla que Piquer s'ha desencotillat del vestit d'acadèmic historicista per a passar a escriure amb certa llibertat sobre una valoració global de la qüestió tractada. La cosa s'explica, evidentment, sota la necessitat d'una conclusió que ens portara a algun lloc. Conegudes són les dissertacions acadèmiques que s'acaben amb les dades i no n'extrauen el suc. En aquest cas el treball apunta una mica més amunt, toca un punt delicat pel que fa a una primera valoració sobre la producció de cent anys. Certament, sembla que la puntualització sobre la pobresa quantitativa dels inicis, que permet — això sí— un major detall en les dades, evolucione cap a territoris qualitius; però el mateix autor sembla indicar-nos que no és or tot el que resplendeix. La qualitat dels llibres més recents no compta amb una consideració social de la llengua i dels autors: tenim els escriptors però no el ressò que caldria.

Finalment, seguit de la bibliografia de la qual ha fet ús l'autor, trobem un regal de gran vàlua: una llista dels autors i autores que constitueixen aquest període i les seues obres narratives que, sens dubte, serà de gran ajuda per a persones interessades en el tema o com a corpus per a iniciar recerques de diferents tipus. Podria haver estat una llista més exhaustiva, hi trobem a manca els treballs de Piera, que apareixen citats en el cos del llibre, o els de Labrado i algun altre. Això darrer s'excusa perquè l'autor tampoc ha escrit en cap moment que el seu treball tinga tot el detall de la producció del segle xx. Potser per això el títol no ha estat tan ambiciós com hauria pogut ser una «narrativa valenciana del segle xx». La manca d'agosament és d'agrair; com ho és, en definitiva, que algú s'haja atrevit a acarar-se amb un tema tan ampli i tan agrest per a la recerca i l'anàlisi.

JUAN MARTÍNEZ GIL
Universitat Jaume I
gilju@uji.es

